

ga podrijetla, na što je podsjetio Lisac (1999.: 251.). U čestotnom su rječniku dvije potvrde uporabe pridjeva *nazočan*, a u nacionalnom korpusu 1051 potvrda.

Za riječ *ladanje* Maretić kaže da je kajkavizam te nastavlja:

„ladanje nije ništa drugo do prijevod lat. riječi *dominium* ili njem. *Herrschaft*, a štokavski bi ta riječ imala upravo da glasi: *vladanje*”.

I Jonke piše da je ta riječ kajkavskoga podrijetla (Jonke, 1965.: 191.). Pavešić preuzimlje mišljenje da je *ladanje* kajkavizam, a također i objašnjenje te riječi, pa piše „Štokavski oblik bio bi ‘vladanje’, ali ta riječ u štok. nema toga značenja”. Sukladnu etimologiju navodi i Skok, te navodi analogne primjere promjene inicijalnoga *v/- > l/-* (1972.: 258.). Isto misli i Mažuranić. Naravno, sam oblik imenice *ladanje* pokazuje da je to bila glagolska imenica izvedena od glagola *ladati se*, a taj glagol susrećemo i u arhaičnom gradišćansko-hrvatskom štokavskom dijalektu, npr. u govoru Hrvatskoga Cikljinia *ladati se sich auffüren Otí se lâda kot grof* (Tornow, 1989.). U čakavskom pak govoru Stinjaka u Gradišću rabi se izvedena imenica *ladarstvo* u značenju ‘plemičko gospodarstvo’ (Neweklowsky, 1989.). To pokazuje da je glagol *ladati* (s kojim su u tvorbenoj vezi imenice *ladanje* i *ladarstvo*) u starini pripadao svim trima hrvatskim narječjima, a ne samo kajkavštini. U kajkavskim je organskim idiomima razmjerno česta imenica, npr. *lād'anje* u Goli (Večenaj i Lončarić), *ladanje* u kazivača kajkavaca. Imenica *ladanje* u hrvatskom je književnom jeziku prihvaćena u značenju ‘posjed na selu’. U Čestotnom je rječniku registrirana samo jedna potvrda, a u Nacionalnom korpusu 22.

Nastavit će se u sljedećem broju.

PITANJA I ODGOVORI

DANCE I TALCE

 itao me znanac kako se hrvatski kaže malo *dno* i malo *tlo*. Odmah sam odgovorio *dance* i *talce*, ali sam dodao:

- Da se kaže *dance*, to znam, ali da se kaže *talce* to sam sada sâm napravio analogijom prema *dance*.

I onda sam pogledao i rječnike i jasno da sam *dance* našao u njima. *Dno* postoji u kotlinama, posudama, čašama, loncima, zdjelama i slično pa i na bačvama. Budući da na bačvama *dno* nije pravo *dno*, ne stoji na dnu, nego obično s prednje i sa zadnje

strane pa se i ne naziva *dno* nego *dano*. Znam to iz svoga djetinjstva, našao sam *dano* i u Akademijinu rječniku, doduše upućeno na *dno*, a pod *dno* piše da se *dano* kaže osobito kod ulišta, košnice i kod bačve, ali nitko za to korisno razjednačivanje nije mario pa nije ni došlo do iskorištavanja. No što bilo, malo *dno* ili *dano* ima umanjenicu *dance*.

Teško je reći što bi bilo malo *tlo*, *tlo* je *tlo*, nema velikoga i maloga *tla* i za to se nije ostvarila ni riječ *talce*, ni u jednom ju rječniku nisam našao. Ali ona postoji kao potencijalna riječ i ako ju tko ustreba mogao bi ju uporabiti u tome liku.

Stjepan Babić